

Drejebog til workshop om fleksibilitet

Denne drejebog hjælper jer, der som ledere og/eller konsulenter skal facilitere workshoppen, godt igennem hele forløbet. Øvelserne og processen er afprøvet, men du kan selvfølgelig vælge at justere forløbet, så det passer til jeres situation og behov.

Tilpas materialet til jeres egne forhold

Workshoppen kan gennemføres på alle kommunale arbejdspladser, men er ikke rettet mod et bestemt fagområde. Det betyder, at noget af indholdet er ret overordnet og generelt. Derfor kan det være gavnligt, at I selv tilpasser materialet og workshopforløbet til jeres fagområde, så det bliver så relevant som muligt.

Deltagerantal

Workshoppen er beregnet til en afdeling/enhed og vil fungere bedst med 5-20 deltagere. Hvis I er flere eller færre, er det en god idé at gå øvelserne igennem og tilpasse processen.

Med eller uden videooplæg

I kan afvikle workshoppen på to forskellige måder:

- 1) **Med videooplæg.** Brug filen *Version 1 med videoer*. Her har Væksthus for Ledelse har indspillet tre forskellige faglige minioplæg som videoer, som indgår undervejs i forløbet. Du skal selv stå for rammesætning, overgange og at facilitere øvelserne som beskrevet i drejebogen.
- 2) **Med egne oplæg.** Brug filen *Version 2 uden videoer*. Her finder du en række slides til de forskellige minioplæg, som du selv skal holde – og kan tilpasse efter behov. Resten af faciliteringen er den samme som ovenfor.

Varighed

Workshoppen tager som udgangspunkt tre timer inkl. én pause, men I kan forkorte, udvide eller omprioritere den efter behov, fx give mere tid til nogle af øvelserne.

Det skal du bruge som facilitator

- Post-it's.
- Kuglepenne.
- En printet (tilpasset) drejebog.
- Printede øvelsesark fra materialepakken; det fremgår på første side, hvor mange ark I skal bruge.

Program for workshoppen

De indrammede hvide felter er dine rammesætninger og indlæg (eller video).

De blå felter er fælles øvelser.

Varighed

Indhold

2 min.

Introduktion

- Fortæl om formål for dagen: Hvorfor har I sat dette tema på dagsordenen?
- Fortæl om rammer for dagen: Tid, pauser, variation mellem oplæg og øvelser.

7 min.

Miniøvelse: Når jeg tænker på fleksibilitet, tænker jeg på...

Hvad skal ske: Alle deltagere skriver det/de ord, der falder dem ind, på en post-it. Facilitator går en runde, lader deltagerne fortælle kort om deres ord og sætter alle ord op på væggen.

Formål: At sikre, at alle hurtigt får sagt noget og give facilitator en fornemmelse af, hvordan ordet fleksibilitet fylder i gruppen.

10 min.

Minioplæg: Hvorfor tale om fleksibilitet netop nu?

Hvad skal ske: Afspil video ELLER fortæl selv, hvorfor det er relevant at tale om fleksibilitet nu. Videoen er 7,5 minut, så der er plads til to-tre minutters tilføjelser og refleksioner.

Formål: At rammesætte, hvorfor drøftelsen af fleksibilitet er relevant netop nu.

4 min.

Indholdsrammesætning for workshoppen

Du kan fx nævne:

- At når vi taler om fleksibilitet, er præmissen, at det skal give mening for både borgere, organisationen og jer som medarbejdere. Fokus i dag er primært medarbejdernes perspektiv.
- At vi i dag skal begynde en samtale og få de første ideer til, hvordan vi kan lægge et fleksibilitetspuslespil ud fra de muligheder, vi har.
- At det handler om:
 - 1) Vores *kerneopgave*: Hvad er det vi SKAL lykkes med?
 - 2) Vores *rammer*: Hvad er det fx for nogle love, overenskomster, lokalaftaler, politiske aftaler, serviceniveauer, ressourcer mv., som indrammer, hvad vi kan og ikke kan?
 - 3) Hvad er de forskellige *ønsker* til fleksibilitet i teamet?
 - 4) Hvad kan I individuelt *bidrage* med til den fælles pulje, som kan muliggøre andres fleksibilitet? (Det kunne fx være dage/perioder, hvor den enkelte kan møde før, blive senere, tage ekstra vagter e.l.)
- At nogle af de muligheder, vi får peget på, måske er lige til at gå til, mens andre kræver, at vi undersøger noget/arbejder videre.

10 min.

Øvelse 1: Hvad er vores kerneopgave?*Rammesætning af øvelsen; du kan fx sige:*

- Nu får I hver en post-it og skal med jeres egne ord skrive, hvad I tænker som kerneopgaven i vores team. Der er ikke noget rigtigt eller forkert.

Hvad skal ske:

- 2 minutter individuelt – stille: Alle formulerer en post-it med, hvad de mener, er kerneopgaven for teamet.
- 6 minutter i plenum: Facilitator tager imod og læser post-its op en af gangen og sætter dem på kerneopgaveplakaten.
- 2 minutter i plenum: Facilitator kommer med et forslag til en fælles formulering pba. input og skriver den i midten på kerneopgaveplakaten.

Formål: At sikre en fælles forståelse af kerneopgaven, som er med til at definere mulighederne for fleksibilitet i teamet.

12 min.

Minioplæg: Former for fleksibilitet*Hvad skal ske:* Afspil video ELLER fortæl selv om, hvordan I ser muligheder i de fire forskellige former for fleksibilitet. Videoen er 9 minutter, så der er plads til tre minutters tilføjelser og refleksioner.*Formål:* At synliggøre for teamet, at fleksibilitet kan have mange forskellige former.

10 min.

Øvelse 2: Mine ønsker og bidrag*Rammesætning af øvelsen; du kan fx sige:*

- Nu får I hver en todelt plakat. På den ene halvdel må I gerne notere ALT det, I kan komme i tanke om, at I kunne ønske jer, som ville gøre jeres arbejde endnu mere fleksibelt. Tag gerne afsæt i formerne, hvis det giver mening. På den anden halvdel skal I notere den fleksibilitet, som I selv vil kunne bidrage med til fællesskabet – og som måske kan muliggøre mere fleksibilitet for en kollega.

Hvad skal ske:

- 4 minutter individuelt – stille: Udfyld både ønsker og bidrag på plakaten.
- 2 x 2 minutter: Gå rundt i rummet og vis to kolleger jeres plakat og se deres.
- 2 minutter individuelt – stille: Tilpas eventuelt egen plakat.

Formål: At give de forskellige deltagere anledning til at overveje, dels hvad de selv drømmer om i et mere fleksibelt arbejdsliv, dels hvad de har mulighed for at bidrage med til den fælles fleksibilitet.

15 min.

Øvelse 3: Vores ønsker og vores bidrag*Rammesætning af øvelsen; du kan fx sige:*

- Nu skal vi se på jeres ønsker og bidrag i fællesskab.

Hvad skal ske:

- 3 minutter individuelt – stille: Udvælg de vigtigste punkter fra egen plakat (ca. 2-3 ønsker og 2-3 bidrag). Skriv dem evt. over på post-its, som facilitator kan modtage, eller lad facilitator skrive direkte på de fælles plakater.
- 5 minutter: Facilitator modtager og sætter post it's på den fælles ønskeplakat (eller skriver direkte på den). Læs post-it's op undervejs.
- 5 min: Facilitator modtager og sætter post it's på den fælles bidragsplakat (eller skriver direkte på den). Læs post-it's op undervejs.
- 2 minutter: Facilitator samler op og runder øvelsen af.

Formål: At kigge på den fælles pulje af ønsker og bidrag. Hvis alle fx ønsker tidligt fri fredag, bliver det tydeligt, at det er svært at indfri. Målet er at finde ønsker og bidrag, som kan understøtte hinanden?

20 min.

Øvelse 4: Hvad er rammerne?*Rammesætning af øvelsen; du kan fx sige:*

- Som den sidste af de fire puslespilsbrikker skal vi nu se på rammerne. Hvad er det fx for nogle overenskomster, lokalaftaler, politiske aftaler, serviceniveauer, ressourcer mv. som indrammer, hvad vi kan og ikke kan. Det skal vi sammenholde med vores kerneopgave og listerne over vores ønsker og bidrag.

Det kan være en god idé at leder/facilitator udfylder denne plakat på forhånd og præsenterer den for deltagerne, som så sammen kan supplere og tilrette den.

Hvad skal ske:

- Cirka 15 minutter: Hvis I er under 10 deltagere, så tag en drøftelse i plenum, hvor deltagerne kan pege på elementer ved jeres rammer, som enten skaber muligheder eller begrænsninger i de fire bokse. Skriv løbende ned som facilitator.
- Cirka 15 minutter: Hvis I er over 10 deltagere, så lad deltagerne i grupper af cirka tre drøfte, hvad der kunne være relevant i de fire bokse, og tag derefter en opsamlingsrunde i plenum.
- Cirka 2 minutter: Facilitator samler op og runder øvelsen af.

Formål: At synliggøre de muligheder eller begrænsninger for fleksibilitet, der ligger i rammerne hos jer.

15 min.

Pause

15 min.

Øvelse 5: Vores muligheder*Rammesætning af øvelsen; du kan fx sige:*

- Når vi nu har lagt de fire puslespilsbrikker, hvilke muligheder for fleksibilitet har vi så faktisk hos os? Lad os se både på dem, der er lige til at gå til, og dem, der kræver, at vi undersøger mere.

Hvad skal ske:

- Cirka 10 minutter i små grupper: Udfyld plakaten sammen. Sørg for, at alle ideer og muligheder kommer med.
- Cirka 2 minutter: Alle gruppernes mulighedsplakater hænges op rundt i rummet, uden at de præsenteres.

Formål: At få konkrete ideer/muligheder frem og få dem opdelt i "lige til at gå til" og "undersøge mere".

10 min.

Minioplæg: Dilemmaer i fleksibilitet*Hvad skal ske:* Afspil video ELLER fortæl selv om, hvordan I ser på de dilemmaer, der kan følge med fleksibiliteten. Videoen er 7,5 minut, så der er plads til 2-3 minutters tilføjelser og refleksioner.*Formål:* At åbne samtalen for, at arbejdet med øget fleksibilitet ikke løser alle problemer. Det kan også indebære dilemmaer, som det er vigtigt, at I som team udforsker og taler åbent om.

20 min.

Øvelse 6: Dilemmaer*Rammesætning af øvelsen; du kan fx sige:*

- At arbejde med øget fleksibilitet løser ikke alle problemer og kan også indebære dilemmaer. Nu skal vi dykke ned i, hvilke dilemmaer der måske kan fylde hos os, og hvordan vi kan forholde os til dem.

Hvad skal ske:

VERSION 1: Drøftelse i grupper og i plenum med afsæt i de fire typer af dilemmaer.

- 5 minutter i tremandsgrupper: Drøft, hvilke af de fire dilemmatyper der fylder mest hos jer, og hvordan de kunne se ud i hverdagen. Er der andre typer af dilemmaer på spil?
- Cirka 10 minutter i plenum: Fælles drøftelse styret af facilitator.
- 2 minutter i plenum. Facilitator samler op.

VERSION 2: Drøftelse i grupper med afsæt i dilemmakort og kort opsamling.

- 14 minutter i grupper af cirka tre: Hver gruppe trækker et dilemmakort fra bunken og drøfter det. Træk et nyt kort, hvis det valgte ikke er relevant for jer, eller hvis I bliver færdige med det første inden for tidsrammen.
- Cirka 3 minutter: Facilitator samler op.

Formål: At fokusere dialogen på de typer af dilemmaer, der er særligt relevante for jer, samt at få drøftet realistiske situationer, som ikke er fra jeres egen hverdag.

25 min.

Øvelse 7: Hvad så herfra?*Rammesætning af øvelsen; du kan fx sige:*

- Nu er workshoppen ved at være slut, og vi skal i fællesskab aftale, om der er nogle konkrete handlinger, vi vil gå videre med. Det kan være større indsatser – eller mikrohandlinger, vi vil prøve af.

Hvad skal ske:

- 5 minutter parvis: Alle deltagerne går parvis rundt og ser på plakaterne fra øvelse 5: Vores muligheder. Hvert par drøfter, hvad de synes er spændende ideer at arbejde videre med.
- 10 minutter i plenum: Facilitator vælger (eventuelt sammen med leder) og fortæller, hvor mange ideer der skal arbejdes videre med i denne omgang. Facilitator styrer en plenumdrøftelse, hvor deltagerne med afsæt i plakaterne kan nominere ideer.
- 10 minutter i grupper af tre-fem: Når det ønskede antal ideer er udvalgt, skal de konkretiseres i et simpelt skema med tre hovedpunkter:
 - 1) Hvad vil vi prøve af?
 - 2) Hvem gør hvad og hvornår?
 - 3) Hvornår og hvordan vil vi følge op?

De valgte ideer fordeles ud til grupper, så hver får ét skema at udfylde.

Formål: At prioritere mellem de handlemuligheder, I har fundet, og skitsere en plan for det videre arbejde med dem.

5 min.

Opsamling på dagen

Facilitator takker for indsatsen, deler sine umiddelbare tanker om forløbet og fortæller, hvad der skal ske herfra.